

Russische politie zit hem op de hielen

■ **Advocaat Aboebakarov komt even in Nederland op adem na bedreigingen**

Nicole Lucas

Natuurlijk is hij bang. "Maar ik moet dit werk gewoon blijven doen. En ik wil niet de rest van mijn leven in het buitenland wonen." Dus is mensenrechtenadvocaat Magamed Aboebakarov gisteren weer uit Den Haag vertrokken. Drie maanden verbleef de jurist (32) in Nederland. Een goede tijd was het: "Ik werd met rust gelaten".

Na een tussenstop in Moskou zal hij een dezer dagen aankomen in Naltsjik, hoofdstad van de Russische deelrepubliek Kabardino-Balkarië, in het uiterste zuiden van het land. Het is slechts een kwestie van tijd of hij zal door de politie worden aangehouden bij een van de vele wegcontroles, weet Aboebakarov. Dat is nou eenmaal deel van het leven in deze regio, met het zo vaak onrustige Tsjetsjenië vlak in de buurt. Vervelend is het vrijwel altijd, zeker voor een advocaat die in politiek gevoelige zaken mensen bijstaat die van terrorisme worden beschuldigd. Maar na een kort oponthoud kun je doorgaans wel weer verder.

Die ene avond, half december 2011, liep het anders. Zwaarbewapende, gemaskerde agenten dwongen hem te stoppen en de achterklep van zijn wagen open te doen. Op dat moment reed een auto op volle snelheid op hem in. Aboebakarov raakte zwaargewond, zijn linkerbeen werd deels verbrijzeld. Het kostte maanden om te herstellen. Bij het lopen heeft hij nog steeds een stok nodig.

Een aanslag? Aboebakarov formuleert het voorzichtig. "Ik weet het nog steeds niet zeker." Maar de manier waarop de zaak is afgehandeld en terloopse opmerkingen van mensen bij de rechtbank ("jammer dat ze het werk niet hebben afge- maakt") geven hem genoeg reden te geloven dat dit niet zomaar een ongeluk was. Plus een geschiedenis van bedreigingen die aan dit voorval voorafgingen. Op advies van de Russische mensenrechtenorganisatie Memorial vertrok hij eerder al voor korte tijd naar het buitenland, omdat voor zijn leven werd gevreesd.

Aboebakarov weet zich niet geliefd bij de Russische veiligheidsdiensten, die elke uiting van onvrede in deze straatarme regio keihard

Veilig bij Shelter City

Magamed Aboebakarov was de eerste deelnemer aan het project Shelter City Den Haag, een initiatief van mensenrechtenorganisatie Justitia et Pax, dat wordt gesteund door de gemeente Den Haag en het ministerie van buitenlandse zaken. Doel is tijdelijk een veilig onderkomen te bieden aan mensenrechtenverdedigers die zich in zeer bedreigende omstandigheden bevinden. In Nederland kunnen ze voor een periode van drie maanden op adem komen en (indien nodig) psychische en medische hulp krijgen. Bovendien kunnen ze hier trainingen volgen en hun netwerk uitbreiden.

de kop indrukken, en daarbij sinds jaar en dag meestal moslimterrorisme als argument gebruiken. Martelingen, ontvoeringen, het vervalsen van bewijsmateriaal: weinig wordt daarbij geschuwd, zo stelt hij. De rechten van verdachten worden met voeten getreden.

Het paradoxaal effect is, zegt de jurist, zelf een Tsjetsjeen, dat het religieus extremisme dat de autoriteiten zeggen te bestrijden zo juist in de hand wordt gewerkt. De bevolking van het bijna een miljoen inwoners tellende Kabardino-Balkarië

Advocaat Aboebakarov, slachtoffer van de oorlog die Moskou tegen de islam voert.

FOTO INGE VAN MILL

is overwegend moslim. Op een islamitische staat zijn de meesten niet uit. Wel zijn ze de armoede en de corruptie zat. De werkloosheid is enorm. Deze uitzichtloze situatie, zo waarschuwde een aantal jaar geleden nota bene een adviseur van president Poetin zelf, maakt de bevolking vatbaar voor extremisme. En het helpt al helemaal niet als ze dan ook nog het idee heeft dat Moskou een oorlog tegen de islam voert.

Aboebakarov: "Mensen zijn opgepakt alleen vanwege het feit dat ze moslim zijn. Ze proberen hun recht

te krijgen, verzetten zich tegen discriminatie van hun religie. Maar wat de politie ook doet, die gaat vrijuit. Verdachten zijn vogelvrij."

Hij ziet het bij het massaproces dat sinds 2008 in Naltsjik wordt gevoerd tegen 58 mannen die worden verdacht van betrokkenheid bij een rebellenaanval op de stad in oktober 2005. Een van de mensen die hij verdedigt, is de nu 28-jarige Rasool Koedajev, die eerder vastzat in Guantánamo Bay, maar in 2004 door de Amerikanen werd teruggestuurd naar Rusland. Kort na de aanval

werd hij opgepakt. Aboebakarov: "Er is geen hard bewijs tegen hem. Bekentenissen zijn via marteling verkregen." Op internet circuleren foto's van Koedajev met een zwaar opgezwollen, verminkt gezicht.

Tijdens zijn verblijf in Den Haag heeft Aboebakarov de zaak overgedragen aan twee collega's. Binnenkort zal hij er zelf weer mee verdergaan. Hij ziet niet uit naar het moment dat hij wordt aangehouden en er dan, zoals eerder gebeurde, iemand zegt: "O ja, dat is die advocaat van Al-Kaida".